

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵדֵר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַיִם

בְּמִקְוֵי וּפְיִסּוּק מְלֵא

הוֹצָאָה מִיְחָדָת בְּעִבּוּר הַסִּידֵי בְּרִכְלָב תַּלְמוּדֵי הַיֵּכָל הַקֹּדֶשׁ

שְׁלוֹמֻדִים עַל פִּי הַדְרָכָת

מָרְן מוֹהֲרָא"ש זי"ע

הַמְעוֹרָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֵר הַדָּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְנֵי הַקְדוּשׁ מוֹהֲרָ"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסְכַּת מַעֲשֵׂרוֹת דְּפִים כ"ג - כ"ז

מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי דְּפִים א' - ג'

לְמוֹד לְיָמֵי שְׁבוּעַ פְּרֻשֵׁת תְּרוּמָה

כ"ז שְׁבַט - ב' אָדָר

שְׁנַת תשע"ה

יום ראשון – כ"ו שבט

[דף כ"ג ע"א]

ופטור מן התרומה. שְׁהַתוֹרֵם – בְּלִבּוֹ עַל הַקּוּטְעִים, וְעַל הַצְּדִדִּין, וְעַל מַה שֶּׁבִּתּוֹךְ הַתְּבָנִין.

הַלּוֹקֵחַ שְׂדֵה יֶרֶק בְּסוּרְיָא, אִם עַד שְׁלֹא בָּא לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת – תָּיִב. וּמִשָּׁבָאוֹ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת – פְּטוּר, וְלוֹקֵט בְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִף יִשְׁכּוּר פּוֹעֲלִין וַיִּלְקֹט.

אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵי שְׁקֵנָה קָרְקַע. אָבֵל בְּזִמְנֵי שְׁלֹא קָנָה קָרְקַע, אִף עַל פִּי שְׁלֹא בָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת – פְּטוּר. רַבִּי אָמַר: אִף לְפִי הַשְּׁבִין.

גמרא פִּינֵי מִתְנִיתָא, לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת שְׂדֵהוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אָמַר לוֹ: תְּרֵי מִכְרְתֵי אֶת שְׁלִי, צֵא וּתְבַע אֶת שְׁלֶךְ. עֶבֶר וּמְכַר – מְעַשֵּׂר וְאוֹכֵל, וְאִינוֹ מְעַשֵּׂר מַה שֶּׁהוּא מוֹכֵר, וְאִין אָנוּ אֶתְרַאִין לְרַמְאִין.

תני: לא יתרום. עבר ותרם, רבי ברכיה אומר: יפה בחו. רבי מנא
אמר: לא יפה בחו. אותה התרומה שהוא מפריש – טובלה
למעשר.

רבי חנניה חברין דרבנין בעי: תרם על פירות הכרי אחד
בששים, שהיא אחד מששים ואחד, על הקומעין ועל הצדדין ועל
מה שבתוך התבן?

אמר רבי יוסי: ולא מתניתא היא? שהתורם, בלבו על הקומעין
ועל הצדדין ועל מה שבתוך התבן! כלום צריכה אלא ביתר.

תני: שדה שהביאה שלישי לפני גוי, ולקחה

[דף כ"ג ע"ב]

ממנו ישראל, רבי עקיבה אומר: התוספת – פטור. וחכמים
אומרים: התוספת – חייב.

רבי אבינא, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: אף חכמים לא
חייבו בתוספת אלא לשעבר. שאם היה שני – שני. עני – עני.

תְּנִי, רַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִנִּיּוֹן לְתַבּוּאָה שֶׁהִבִּיאָה לְשִׁלִּישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – כּוֹנְסָה אוֹתָהּ בְּשִׁבְעֵיתָ? תִּלְמּוּד לֹאֵר (שְׁמוֹת כג, ט): וְאִסַּפְתָּ אֶת תַּבּוּאָתָהּ בְּשִׁבְעֵיתָ.

רַבִּי אַבִּינָא, עוֹלָא בַר יִשְׁמַעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: אֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי – בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוּ. כְּמָה דְרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אַחַר שְׁלִישׁ הָרֹאשׁוֹן אֶת מְחֻלָּה, בֶּן רַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַחַר שְׁלִישׁ הָרֹאשׁוֹן אֶת מְחֻלָּה.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא לְרַבִּי אַבִּינָא: תְּרִתִּין מוֹלִין אֶתוֹן אֲמַרִּין, וְאִינוּן פְּלִיגִין הֲדָא עַל הֲדָא. הֲכָא אֶתוֹן מְרִין: אַף חֲכָמִים לֹא חִיִּיבוּ בְּתוֹסַפְתָּ אֵלָא לְשַׁעֲבַר, שָׂאֵם הָיָה שְׁנֵי – שְׁנֵי עָנִי – עָנִי. וְהֲכָא אֶתוֹן מְרִין: אֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי – בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוּ! אִי דְאֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוּ, כְּמָה דְרַבִּי עֲקִיבָה אוֹסֵר סְפִיחִין תּוֹרָה, בֶּן רַבִּי יוֹנָתָן בִּי רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר סְפִיחִים תּוֹרָה.

הִבִּיאָה פְּחוֹת מִשְׁלִישׁ לִפְנֵי שְׁבִיעֵיתָ, וְנִכְנְסָה שְׁבִיעֵיתָ – אֲסוּרָה מִשּׁוּם סְפִיחִים, וְלֹא חָלָה עָלֶיהָ קְדוּשַׁת שְׁבִיעֵיתָ, שְׁכַבְרָה הִיוּ עֹשִׁבִים וְלֹא חָלָה עָלֶיהָ קְדוּשַׁת שְׁבִיעֵיתָ.

הביאה פחות משליש לפני שמינית, ונכנסה שמינית – מותרת משום ספיהום, וחלה עליהן קדושת שביעית. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון מרין: מודים חכמים לרבי עקיבה בסדרן של שנים, שאם היה שני – שני, עני – עני.

אמר רבי יוחנן: תבקר והקדש בסוריא – מחלוקת רבי עקיבה וחכמים. אמר רבי שמעון בן לקיש: מודי רבי עקיבה לחכמים בחנטה והשרשה.

יום שני – כ"ז שבט

[דף כ"ד ע"א]

זרע בחורבה והביאה שליש וסיבף על גבה, על דעתיה דרבי עקיבה – התוספת חיב. ועל דעתיהו דרבנן – התוספת פטור.

זרע בבית והעביר הסבף, על דעתיה דרבי עקיבה – התוספת פטור. ועל דעתין דרבנן – התוספת חיב.

וְאֵף בְּחֻלָּה בֶּן מַחְלוּקַת רַבִּי עֲקִיבָה וְחֲכָמִים? מַה אֶתְּ בָּעֵי מַרְבִּי עֲקִיבָה? דְּרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: פִּירוֹת הוֹצֵה לְאֶרֶץ שְׁנַכְנְסוּ לְאֶרֶץ – חַיִּיבִין בְּחֻלָּה. אִין יִסְבּוּר רַבִּי עֲקִיבָה פְּרַבִּי לִיעָזֵר, יֵאוֹת אֶתְּ מִקְשִׁי.

רַבִּי בּוֹן פֶּר חַיֵּיא בָּעֵי קוּמִי רַבִּי זְעִירָא: זְרַע בְּעֲצִיץ שְׁאִינוּ נְקוּב וְנִקְב, אָמַר לִיה: עֲכָשִׁיו נִקְב.

אָמַר רַבִּי אָבִין: אֶתְיָא דְרַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁיטַת רַבִּן גַּמְלִיאֵל זְקִינוּ. דְּתַנִּינָן תַּמּוֹן: יִשְׂרָאֵל שְׁהִיו אָרִיסִין לְגוֹיִם בְּסוּרְיָא – רַבִּי לִיעָזֵר מְחַיִּיב פִּירוֹתֵיהֶן לְמַעֲשָׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית, וְרַבִּן גַּמְלִיאֵל פּוֹטֵר. רַבִּי אוֹמַר: לְפִי חֶשְׁבּוֹן. עַל רֵאשָׁה.

[דף כ"ד ע"ב]

הַלָּכָה ג' מִתַּנִּי' הַמְתַּמֵּד וְנָתַן מַיִם בַּמִּדְּהָ, וּמִצָּא כִּדִּי מִדְּתוֹ – פְּטוּר מִחֲמַעְשָׂר. רַבִּי יְהוּדָה מְחַיִּיב. מִצָּא יוֹתֵר עַל מִדְּתוֹ – מוֹצִיא עֲלָיו מִמָּקוֹם אַחַר לְפִי חֶשְׁבּוֹן.

חֹרֵי הַנְּמָלִים שְׁלָנוּ בְּצַד הָעֲרִימָה הַחַיִּיבָת – הָרִי אֵלּוּ חַיִּיבִין, לְפִי שְׂדִידוּעַ שְׁמַדְבָּר הַגְּמוּר גּוֹרְרִין כָּל הַלְּיָלָה.

שום בעל בכי, ובצל של רכפא, ונריסים הקילקין, ועדשין
 המצרות – רבי מאיר אומר: אף הקריקס. רבי יוסי אומר: אף
 הקרטנים, פטורים מן הפעשרות, ונלקחין מכל אדם בשביעית.

זרע לוף העליון, זרע פרישין, זרע בצלים, זרע לפת וצננות
 ושאר זירעוני גינה שאינן נאכלין – פטורים מן הפעשרות,
 ונלקחים מכל אדם בשביעית. שאף על פי שאביהן תרומה – הרי
 אלו יאכלו.

גמרא אומר רבי אבהו: זימנין אמר לה בשם רבי לעזר, זימנין
 אמר לה בשם רבי יוסי בי רבי חנינא. והוא – שהחמיין.

תמן תנינן: התמוד עד שלא החמיין – אינו ניקח בכסף מעשר,
 ופוסל את המקנה. משהחמיין – ניקח בכסף מעשר, ואינו פוסל
 את המקנה.

מתניתין – דרבי יודה היא. דתנינן תמן: המתמוד ונתן מים
 במידה, ומצא כדי מידתו – פטור, רבי יודה מחייב. אומר רבי
 אבהו: זימנין אמר לה בשם רבי לעזר, וזימנין אמר לה בשם רבי
 יוסי בי רבי חנינא. והוא – שהחמיין.

אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי: דְּבָרֵי הַכֵּל הֵיאָה! שָׁבֵן אָפִילוּ מִי מָלַח – נִיקָהִין
בְּכֶסֶף מְעִישָׁר.

מָהוּ מוֹצִיאָה? מְעִשְׂרוֹת. הָא תְּרוּמָה – לֹא! שְׁהַתוּרָם – בְּלָבוּ עַל
הַקּוֹטְעִין, וְעַל הַצְּדָדִין, וְעַל כּוֹה שְׁבַתוֹף הַתְּבָן.

[דף כ"ה ע"א]

הַמְּמַרְחַת כְּרִיוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁלֹא מוֹדְעָתוֹ – רַבֵּי יוֹחָנָן וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקִישׁ. רַבֵּי יוֹחָנָן אָמַר: נְטִיבֵל. וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: לֹא
נְטִיבֵל.

מֵתִיב רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ לְרַבֵּי יוֹחָנָן: וְהָא תַּנְיִנֵין: וְכֵן נְשִׁים
שְׁנַתְּנֵנוּ לְנַחְתָּוִם לַעֲשׂוֹת לְהֵן שְׂאוּר, אִם אֵין בְּשָׁל אַחַת מֵהֵן
בְּשִׁיעוּר – פְּמוּרָה מִן הַחֲלָה. וְאִם בְּשָׁל כּוּלְהוֹן בְּשִׁיעוּר!

אמר ליה: שפן העושה עיפה על מנת לחלקה – עיפה פטורה מן החלה.

והתנינן: נחתום שעשה עיפה לחלקה – תייב בחלה! אמר ליה: לא תתיביני נחתום! נחתום – לא בדעתו הדבר תלוי, בדעת הלכות הדבר תלוי, שפא ימצא לקוחות ויטבול מיד.

אמר ליה: והא תני: חוררי הנמלין שלנו בצד הערימה תחייבת – תרי אלו תייבין. הא בצד ערימה פטורה – פטורין! אמר רבי יונה, אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן:

[דף כ"ה ע"ב]

משום יאוש.

שמואל בר אבא אמר: והן שגיררו ראשי שיבלין.

מתיב רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש: והתנינן: הקדישן עד שלא נגמרו, וגמרון הגיזבר, ואחר כך פדיין – פטורים. תרי הגיזבר – באחר הוא! אמר ליה: תפתר במאן דאמר: גיזבר – כבעלין. ודלא כרבי יוסי, דרבי יוסי אמר: גיזבר – הוא באחר.

רבי חַנְנִיָּה חֲבֵרוֹן דְּרַבְּנִין בְּעֵי: וְאַפִּילוּ יֵשׁ בְּכוֹלְחוֹן בְּשִׁיעוּר, יַעֲשֶׂה
בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ וְיִהְיֶה פְּטוּר! דָּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם
רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעִזֹּר: אַף מַה שֶׁבִּלְגִין לֹא נִמְבָּל, מִפְּנֵי
שֶׁהוּא עֵתִיד לְהַחְזִירוֹ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ!

איזו שום בעל בכי? כל שאין לו אלא חור אחד מקיף את העמוד.
אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל שאין לו אלא קליפה אחת.

איזו בצל של ריכפא? כל שעוקצו נמעה לתוכו. רבן גמליאל
אומר, כל שאין לו אירם.

אילו הן גריסין הקלקין? אלו המרובעין. תני, רבן שמעון בן
גמליאל אומר: אין מרובע מששית ימי בראשית!

התיב רבי ברכיה: והתנינן: גופה של בהרת – פגרים הקלקי
מרובע! אמר רבי ביסנא: כל גרמא היא אמרה לית ליה מרובע.
ולמה תנינן? דירבענה היא.

והא נגעה! מלא קיטרין. והא אביבא דפילא! עגול הוא מלמפון.

יום רביעי – כ"ט שבט

[דף כ"ז ע"א]

אית דבְּעֵי מִימַר: לֹא אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֲלֵא בְּבֵרִיּוֹת.
וְתַנֵּי בֵּן: מְרוּבַע בְּאוּכְלִין, וְאִין מְרוּבַע בְּבֵרִיּוֹת.

אֵילּוּ הֵן עַדְשֵׁין הַמְצָרִיּוֹת? כָּל שְׁנַלְגָּלְהֵן חֲדִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אָמַר: כָּל שְׂאִין לָהֶן צָרוּרוֹת. אֵילּוּ הֵן הַקְּרִיקָס? כָּל
שְׁעוּקָצִיהֵן מְעוּטִין, וְהַלְקָטִיהֵן מְרוּבִין. מַה דָּמִי לָהּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי:
כְּגוֹן אֵילִין קוֹנֵייתָא.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעֵי: בְּרַבְמִין, מַהוּ שְׂיָהוּ מוּתְרִין מִשּׁוּם סְפִיחִין? הַתִּיב
רַבִּי תַנְחוּם בַּר יְרֵמְיָה: וְהַתְנַנֵּן; וְהַחֲשׂוּד עַל הַשְּׂבִיעִית – אִין
לִקְחִין מֵהֶן פֶּשֶׁתַּן אֲפִילוּ סְרוּק. וּפְשֶׁתַּן לָאוּ קִיסְמִין הוּא? אָמַר
רַבִּי חִינְנָא: מִפְּנֵי זְרָעָה.

רבי מנא אָמַר: אִם מִפְּנֵי זְרָעָה, וְהִתְנַיֵּן: הֲחָשׂוּד לְהִיּוֹת מוֹכֵר תְּרוּמָה לְחֹלִין – אֵין לֹקְחִין מִמֶּנּוּ מִים וּמְלָח. אֵית לָךְ מֵימַר מִים וּמְלָח מִפְּנֵי זְרָעוֹ? לֹא מִשּׁוּם קָנָם! אִף הֲכֹא מִשּׁוּם קָנָם.

מִנַּחֵם בַּר מִבְּסִימָא אָחֳוֵי דִּינְתָן, קִיפֵא בְּשֵׁם רַבִּי אֲמִי: פִּשְׁתָּן נִלְקַחַת מִכָּל אָדָם בְּשִׁבְעֵיעִית. הֲדָא דְתִימַר: בְּשִׁאֲנֵנוּ יוֹדַע אִם חָשׂוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׂוּד. הָא דְכֵר בְּרִיא שְׁחֹא חָשׂוּד – אָסוּר.

זוּגָא קָרִיבִיה דְּרַבִּי בָּא בַר זְבִדִּי בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָהוּ: בִּיקְיֵיא – נִלְקַחַת מִכָּל אָדָם בְּשִׁבְעֵיעִית. הֲדָא דְתִימַר, בְּשִׁאֲנֵנוּ יוֹדַע אִם חָשׂוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׂוּד. הָא דְכֵר בְּרִיא שְׁחֹא חָשׂוּד – אָסוּר .

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתָא אָמְרָה בְּזוֹ? זְרַע לֹף הָעֲלִיּוֹן, זְרַע בְּרִישֵׁין, זְרַע בְּצִלִּים, זְרַע לְפֶת וּצְנוּנוֹת, וְשֹׂאֵר זְרַעוֹנֵי גִינָה שְׁאִינָן נְאָכְלִין. וְתַנִּי עֲלֵיהּ: זְרַע אֶסְטִים, וְזְרַע קוֹצָה, וְזְרַע

[דף כ"ו ע"ב]

בִּיקְיֵיא. הָא בִּיקְיֵיא עֲצָמָה – לֹא! דִּילְמָא דְלֹא אֵיתָאמְרַת אֲלֵא בְּשִׁאֲנֵנוּ יוֹדַע אִם חָשׂוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׂוּד הוּא. הָא דְכֵר בְּרִיא שְׁחֹא חָשׂוּד – אָסוּר.

ביני מתניתא: זרע הסיליון של לוף.

חדא איתא הוה לה ירבויזין דתרוומה, גו כפיתה. נפלון לגינתא
וצמחון. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, ושרא.

אמר ליה רבי חייא בר ווא: ולא מתניתא היא? שאף על פי
שאביהן תרוומה – הרי אלו יאבלו! אמר ליה: בבלייא מן דגלית
לך חספא, אשבחת מרגניתא! את אמר: ולא מתניתא היא!

הדרן עלך העומר שתלים וסליקא לה מסכת מעשרות

הדרן עלך מסכת מעשרות, והדרן עלן. דעתן עלך מסכת מעשרות, ודעתן עלן. לא נתנשי מנף מסכת מעשרות, ולא
תתנשי מנן, לא בעלקא הדרין ולא בעלקא דאתי: (ג' קעמים)

הי רצון מלפניך זי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

תנינא בר פסא, רמי בר פסא, נחמן בר פסא, אחאי בר פסא, אבא מרי בר פסא, רפרם בר פסא, רכיש בר פסא, סורחב בר
פסא, אדא בר פסא, דרו בר פסא:

הערב נא זי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנהנו ונאנאנו ונאנאנו עמך בית
ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך:

מאיבי תחמני מצותך, פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בתקוה, למען לא אבוש: לעולם לא אשפת פקודיך, כי כם
חיימני: ברוך אתה זי, למדני חקוה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך זי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות.
שאנו משפמים והם משפמים, אנו משפמים לדברי תורה והם משפמים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו
עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רעים והם רעים, אנו רעים לחיי העולם הבא, והם רעים
לבאר שחת, שאנאמר אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו מיהם, ונאני אבטח בך.

הי רצון מלפניך זי אלהי, קשם שערמני לסיים מסכת מעשרות, בן מעורגי להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם,
ללמוד וללמד לשמוך ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וכותב כל התפארים ונאמראים ותלמידים חכמים,
יעמוד לי ויועני, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרעי עד עולם. ותתקנם בי, בהתחלקך תנחה אנה, בשקבך
תשמר עילך, בתקיעות היא תשיחך: פי בי רבו ימדי, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד:
זי עז לעמו יתן, זי יברך את עמו בשלום:

יום חמישי – ל' שבט

מַסַּכַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי

פָּרֶק רֵאשׁוֹן

מתני' מעֲשֵׂר שְׁנִי – אינ מוכרין אותו, ואין ממשפנין אותו, ואין מחליפין אותו, ולא שוקלין בנגדו. ולא יאמר אדם לחברו בירושלם: "הילך יין ותן לי שמן". וכן שאר כל הפרות. אבל נוֹתְנִין זֶה לָזֶה מִתְּנַת חֲנָם.

מעֲשֵׂר בְּחֶמְהָ – אינ מוכרין אותו תמים חי, ולא בעל מום חי, ושחוט. ואין מקדשין בו את האשה.

הַבְּכוֹר – מוכרין אותו תמים חי, ובעל מום חי, ושחוט. ומקדשין בו האשה.

ואין מחליין מעֲשֵׂר שְׁנִי על אסימון, ולא על הפטבע שאינו יוצא, ולא על הפעות שאינן ברשותו.

גמרא מעשר שני אין מוכרין אותו כו'. אין מוכרין אותו, מפני שכתוב בו קדושה. אין ממשכנין אותו, מפני שכתוב בו ברכה.

ביצד אין מוכרין אותו? לא יאמר אדם לחבירו: הא לך את הפנה הנה של מעשר שני, ותן לי בו חמשים וזו של חולין. מאן תנא אין מוכרין אותו? רבי מאיר. ברם רבי יודה בדין הוא שיהא מותר למוכרו מקל וחומר.

מה אם תרומה שהיא אסורה לזרים – מותר למוכרה, מעשר שני שהוא מותר לזרים – אינו דין שיהא מותר למוכרו! לא, אם אמרת בתרומה – שאינה טעונה מחיצה, תאמר במעשר שני – שהוא טעון מחיצה! ביכורים יוכיחו, שהן טעונין מחיצה ומותר למוכרן. לא, אם אמרת בביכורים – שאינן תופסין

[דף א' ע"ב]

את דמיהן, תאמר במעשר שני – שהוא תופס את דמיו. שביעית תוכיח! שהיא תופסת את דמיה, ומותר למוכרה.

אמר רבי יודן: מוז? מכירתה של שביעית – היא הילולה! אמר רבי ירמיה: מאן תנא אין מוכרין אות? רבי מאיר! ברם כרבי יודן, בדין הוא שיהא מותר למוכרו מקל וחומר. מה אם שביעית שאין פורעין חוב מדמיה – מותר למוכרה, מעשר שני שפורעין חוב מדמיו – אינו דין שיהא מותר למוכרו!

הא אשכחנן שפורעין חוב מדמיו. ביי דתנינן תמן: משד הימנו מעשר בסלע, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתיים! אמר רבי יוסי: שנייא היא, שמשעה ראשונה מעשר שני חייב. אילו חייב היה לו ונתן לו מעשר, יאות.

אמר רבי יודן: מתניתא אמרה בן: שהוא אסור למוכרו. דתנינן תמן: מזיד – קידש, שוגג – לא קידש. אם את אומר: יהא מותר למוכרו – יהא מותר לקדש בו!

וכל שהוא אסור למוכרו – אסור לקדש בו. והתנינן: אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית. ואם לקח – יאכל בנגדו.

אמר רבי יוסי: זאת אומרת, שאסור ליקח אשה מדמי שביעית, דלכן, מה בין קונה אשה, מה בין קונה שפחה?

רבי יוסי בשם רבי זעירא, רבי יודן בשם רבי יילא: דברי הפל
היא מפני זילזולו.

רבי יוסי בשם רבי אחא: דברי הפל היא, כדי שיחוו הפל זקוקים
למחיצתו.

ביצד אין ממשפנין אותו? הנכנס לתוך ביתו של חברו למשכנו
– אל ימשכן מעשר שני שלו.

תני: ולא מרהינין אותו, ולא יתננו לחנווני שיאכל עליו.

[דף ב' ע"א]

עבר ומשכן, עבר והרהיין? יבא פהדא, האוכל מעשר שני שלו,
בין שוגג בין מזיד – יצעק לשמים; דברי רבן שמעון בן גמליאל.
רבי אומר: שוגג – יצעק לשמים. מזיד – יחזרו דמיו למקומן. ואם
היו מעות, שוגג – יצעק לשמים. מזיד – יחזרו דמיו למקומן;

דְּבָרֵי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי אֹמֵר: בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מְזִיד – יִהְיוּ דָמוֹ לְמִקְוֵן.

רַבִּי זְרִיקָה בְּשֵׁם הַזְּקֵנָה: הִלָּכָה כְּרַבִּי – בְּמַעוֹת, וְכַרְכָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל – בְּפִירוֹת. אָמַר רַבִּי יִילָא: מַעֲשֵׂה הָיָה וְהוֹרוּ כְּרַבִּי בְּמַעוֹת.

אוּ יִיבָא כְּהֵדָא, אִין נֹטְעִין וְאִין מְכַרִּיכִין וְאִין מְרַכִּיבִין עַרְבֵי שְׁבִיעִית פְּחוֹת מְשַׁלְּשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאִם נָטַע אוּ הִרְכִּיב אוּ הִכְרִיד – יַעֲקוּר.

לֹא עָקַר פִּירוֹתָיו, מַה הֵן? רַבִּי בָּא רַבִּי (אֲמִי) לָא, הוּוֹן יְתִיבִין כְּצוּר, אֲתָא עוֹבְדָא קוּמִיהוֹן, וְהוֹרֵי רַבִּי אִילָא יִשְׁפְּכוּ פִירוֹתָיו. אָמַר רַבִּי בָּא: אֲנִי לֹא נִמְנִיתִי עִמָּהֶן בְּעַלְמֵיהֶן. נִפְקִין וְשְׁמַעוֹן רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלִי בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: אִין מְחַדְשִׁין עַל הַגְּזִירָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלִי בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: אִין מוֹסִיפִין עַל הַהִלָּכָה. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֶחָא בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: מִן מַה דְּתַנִּי אִין מְמַשְׁבְּנִין אוֹתוֹ וְלֹא מְרַהֲיִנִין אוֹתוֹ, הֵדָא אָמְרָה: עֵבֶר וּמִשְׁבֵּן, עֵבֶר וְהִרְהִין – קוֹנְסִין בּוֹ!

ולא שוקלין בנגדו מעות. אפילו סלע של חולין לעשות סלע של מעשר שני. הנה לו סלע של מעשר שני והוא מסויימת לו, מהו שישקול בנגדו הסלע של מעשר שני אחרת ויתהא מסויימת לו? האהין שחלקו, מהו שישקלו זה בנגד זה?

תנן: לא יאמר אדם לחבירו בירושלים: "הא לך יין ותן לי שמון".
 "הא לך שמון ותן לי יין". אבל אומר לו: "הא לך יין שאין לך יין".
 "הא לך שמון שאין לך שמון".

"הא לך יין שאין לי שמון", הוון בעי מימר: אסור. אשכח תני מותר. ואינו אסור משום חליפין? מפיון שאינו יכול להוציאו מפיו בדין – אין אלו חליפין. ולידא מילה אמר: הא לך יין שאין לי שמון? דאילו תות לי משח הוינא מיתן לך.

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. מתניתא – דרבי מאיר. דו רבי מאיר

[דף ב' ע"ב]

אמר: אין מתנה כמכר. אמר רבי יוסי: דברי הכל היא. הקא כהדא דתני: הנה אומר אדם לחבירו: "מה אכלת היום?" והוא

אָמַר לוֹ: "קוֹץ". וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בְּכוֹר. מִה הַקּוֹץ נִמְכָּר בְּזוּל, אִם הַבְּכוֹר נִמְכָּר בְּזוּל.

הָיָה אָמַר לוֹ: "מֶן". וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְעֵשֵׂר שְׁנֵי. מִה הַמֶּן נִיתֵן בְּמִתְנָה, אִם מְעֵשֵׂר שְׁנֵי נִיתֵן בְּמִתְנָה.

הַתִּיבוֹן: הֲרֵי מְעֵשֵׂר בְּהֶמְהוּ, דְּבָרֵי הַכֹּל אֵינּוּ נִמְכָּר. וְאֵת אֲמֵרָתָּ נִיתֵן בְּמִתְנָה! אִם זֶה נִיתֵן בְּמִתְנָה.

רַבִּי מִנָּא לֹא אָמַר בֶּן. אֲלֵא כְּרַבִּי יוֹדָה. דְּרַבִּי יוֹדָה עָשָׂה אוֹתוֹ בְּנִכְסָיו. הַתִּיבוֹן: הֲרֵי מְעֵשֵׂר בְּהֶמְהוּ – דְּבָרֵי הַכֹּל אֵינּוּ בְּנִכְסָיו, וְאֵת אָמַר נִיתֵן בְּמִתְנָה. אִם זֶה – נִיתֵן בְּמִתְנָה.

הָא שְׁחוּטָא – מוֹתֵר. תַּנְיֵי דְבֵי רַבִּי יִנְאִי: לָא שְׁנִינְיָא, בֵּין חַי בֵּין שְׁחוּטָא, בֵּין תַּמִּים בֵּין בַּעַל מוּם. וְלֵיידָא מִיִּלְה תַּנְנִן: חַי וְלֹא שְׁחוּטָא? בְּגִין נִיתְנֵי דְבִתְרָה: הַבְּכוֹר – מוֹכְרִין אוֹתוֹ תַּמִּים חַי, וּבַעַל מוּם חַי, וְשְׁחוּטָא.

רַבִּי אֲבָא בְּרַי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: נֶאֱמַר כָּאן (ויקרא כז, כח): לֹא יִגָּאֵל, וְנֶאֱמַר בְּחֶרְמֵי כְּהֻנִּים: לֹא יִמְכָּר וְלֹא יִגָּאֵל. מִה לֹא יִגָּאֵל הַנֶּאֱמַר בְּחֶרְמֵי כְּהֻנִּים – אֵינּוּ לֹא נִמְכָּר וְלֹא נִגָּאֵל, אִם לֹא יִגָּאֵל

הנאמר כאן – אינו לא נמכר ולא נגאל. אבל בבכור נאמר: לא תפדה.

רבי יעקב דרומייה בעא קומי רבי יוסי: כלום פתיב בבכור: לא תפדה בבעל מום? מעשר בהמה, לא חלקה התורה בין חי בין שחוט, בין תם בין בעל מום.

אין מקדישין בו את האשה.

[דף ג' ע"א]

אבל מקדישין בגידיו ובעצמיו, ובקרניו ובמלפיו. אמר רבי לעזר: מפני שפתיב בו ברכה.

ויקדש בבשרו! אמר רבי יוסי: כלום למדו מעשר אלא מחרמי פהנים! מה חרמי פהנים – אין מקדישין בהן את האשה, אף כל הקדשים – אין מקדישין בהן את האשה.

מַעֲתָה, לֹא יִקְדָּשׁוּ לֹא בְּגִידָיו וְלֹא בְּעֲצָמוֹ וְלֹא בְּקַרְנָיו וְלֹא בְּטַלְפָּיו! הֲוֵי, צוּרְכָה לְהַחִיֵּא דְאָמַר רַבִּי לְעוֹר: מִפְּנֵי שְׁפָתוֹב בְּהֵן בְּרַכָּה.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: אָמַר לְאִשָּׁה: "מִשְׁכִּי לִי מַעֲשֵׂר בְּהֶמְתָּ זֶה, שְׁתַּתְּקַדְּשִׁי לִי בּוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה!" מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ בִּידוֹ לְשַׁחוּט – מְקוּדָּשֵׁת מִכְּבָר, אִזְּ לְאַחַר שְׁחִיטָה?

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַר מָמַל: הִגְוִיב מַעֲשֵׂר בְּהֶמְתָּ שֶׁל חֲבִירוֹ, אִם הָיָה קָיִים – מִחֲזִירוֹ לֹא בְּעֵינֵנו. אֲכָלוּ, מַה שְּׂאֲכָל – אֲכָל. רַבִּי לְעוֹר בְּשֵׁם רַבִּי מִנָּא: אִיִּן אֹמַר לֹא שְׁיִתֵּן מִלְתָּא, אִזְּ פְּחוּת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה. אִיִּן אֹמַר לֹא שְׁיִתֵּן.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: הָדָא דְתִימָא בְּשִׁאִינוּ יָפָה שְׁוֹה פְּרוּטָה מַעֲיָקְרוּ. אֲכָל אִם הָיָה יָפָה שְׁוֹה פְּרוּטָה מַעֲיָקְרוּ. אֹמַר לֹא שְׁיִתֵּן.

רַבִּי יוּדָה בַר פְּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: חֵי, לֹא שְׁחוּט. תַּפְּן תַּנִּינֵן: חֲמֻקְדֵּשׁ בְּחֻלְקוֹ בְּקַדְּשֵׁי קַדְּשִׁים וּבְקַדְּשִׁים קָלִים – אִינָה מְקוּדָּשֵׁת. אָמַר רַבִּי יוּדָה בַר פְּזִי: רַבִּי יוּדָה יְלִיף בָּל הַקְּדֵשׁ מִכְּבוֹר. מַה בְּכוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אַף תְּקַדְּשִׁים מְקַדְּשִׁים בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה.

רבי מאיר יליף כל הקדשים מפעושר בהמה. מה מפעושר בהמה –
 אין מקדשין בהן את האשה. אף כל הקדשים – אין מקדשין בהן
 את האשה.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה בר פוי! תמן הוא אומר: בין חי בין
 שחוט. והכא הוא אומר: חי ולא שחוט! תמן – בשם גרמיה. והכא
 בשם רבי יהושע בן לוי. ואפילו תימר כאן וכאן בשם גרמיה.
 במקדש בחי, ובכראוי ליפול לו, ולאחר שחיטה.

[דף ג' ע"ב]

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? (במדבר יח, יח) ובשׂרם יהיה לך
 בחזה התנופה. ומאי טעמא דרבי יודן בן פוי? יהיה לך – אפילו
 לאחר שחיטה.

מה מקיים רבי יהושע בן לוי יהיה לך? ריבה לך הויה אחרת,
 שיהא נאכל לשני ימים ולילה אחד.

מתניתין דלא כרבי דוסא. דתני: מחללין מפעושר שני על אסמוז;
 דברי רבי דוסא. והכמים אוסרין. מה טעמא דרבי דוסא? (דברים

יה, כה) **וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף**. דָּבָר שֶׁהוּא נֶצְרָר מִחִבּוּרוֹ. מִה טַעֲמָא דְרַבְנֵנוּ? שְׂיֵשׁ לוֹ צוּרָה וְיוֹצֵא עַל גַּב צוּרָתוֹ.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: דברי רבי דוסא מחללין מעשר על ליטרא של כסף. אילו אמר ליטרא, תוינן אמרין: בשם שאמר כסף, כד אמר זהב. אילו אמר כסף, תוינן אמרין: אף שכרי קערות ותמחויין. תוי מהו, ליטרא של כסף.

על אסימון. הכל מודין שאין מחללין אותו על מעות הנתונות לאולגיר. תדא דתימר, בדרדו שהן יפין אצל אולגיר. אבל בדרדו שהן יפין אצל התורמסר – מחלל.

מטבע שנפסל והמלכות מקבלתו, רבי יוסי בשם רבי יונתן: באסימון. רבי תייא בשם רבי יונתן: במטבע של מלכים הראשונים.

